

Möte med gammal sjöman.

Det här mötet skedde för ungefär trettio år sedan.

Sjökapten Valdemar Andersson avled på 70-talet.

Nu , när jag skriver är jag i samma ålder som han var
vid vårt möte.

Linköping i mars 1996.

Möte med gammal sjöman.

Vi är ute i vår stuga när det knackar på dörren. När jag öppnar möter jag "farbror" Valdemar som jag inte sett på många år. Han är inte bror till min far men som barn kallade vi alla i min fars ålder för "farbror".

"Jag såg att ni var här," sa han "och jag tänkte komma in och prata lite."

"Hej och mycket välkommen", sa jag.

"Både du och jag tillhör väl de där skärgårdspojkan som i unga år lämnade ön. Och fast vi tillhör olika generationer så har vi nog en del att prata om."

"Ja ålderskillnaden är väl trettio år, men den blir ju liksom mindre med åren".

"Ja åren går och många i min ålder finns inte längre i livet. Fridolf, din far tillhör ju dom".

"Ja, han är död sedan femtioåtta, så det är sju år sedan."

"I vår ungdom var vi mycket tillsammans, Fridolf och jag. Jag minns när isen gick upp i april och vi låg uterå på skären för att skjuta sjöfågel. Och på väntrarna jagade vi hare".

"Men, farbror Valdemar," sa jag, "hur känns det att vara på landbacken efter alla åren till sjöss?"

"Säg inte farbror, vi är ju nästan jämngamla nu. Det kändes bra att gå iland. Det var inte alltid så bra på sjön. Och att komma hit till mitt gamla bardomshem vid Mjältholmen kändes skönt. Vi ligger här vid bryggan med båten och vi bor ombord, Vera och jag. När jag blev pensionär flyttade vi från Stockholm till Söderköping, där vi nu bor. Då köpte jag också den här båten som vi far omkring iskärgården med och hälsar på gamla vänner. Vi döpte henne till "Garm". Det var namnet på den Grängesbergsbåt som jag förläste med 1941."

"Ja jag minns att din mamma, Emma har berättat om det. Hur var det egentligen?"

"Det är inte mycket att prata om nu. Vi blev ju räddade alla utom min hund. Vi ingick i en engelsk konvoj på tio fartyg. Vi fick torpeden midskepps och sjönk på tio minuter. Alla var påklädda och med flytväst på dygnet runt, på de här resorna och vi tog oss upp på en flotte och blev räddade av en annan båt i konvojen. Vi blev ilandsatta i Frankrike och fick tågresor till Paris och därifrån kom vi hem till Sverige med flyg.

Men nu ska vi prata om hur det är här hemma på ön. Vilken skillnad

2.

mot förr, inte minst i kommunikationerna. Nu är ^{det} ju bilväg på ön och färja över sjön. I min ungdom var vi tvungna att gå, eller segla och ro. När din far och jag skulle till skolan, som då var på Emtö, fick vi ro över Getteröströmmen.

Lärarinnan hette Tekla Pettersson. Hon var sträng och hård i nyporna när hon luggade eller nöp någon i ärat. Hon höll oss uppmärksamma".

- "Pappa och du konfirmerades väl också tillsammans, eftersom ni var lika gamla"?

- "Ja, och ^{det} ~~det~~ var långt att segla och ro till Gryt. Några motorbåtar fanns inte här då."

- "När började du jobba på sjön?"

- "Det var efter konfirmationen. Jag fick börja på en skuta här från Sankt Anna. Jag stannade inte länge där. Jag ville ut och se världen. Det var mest segelfartyg på den tiden, men sen kom ju ångan. 1914 började första världskriget och sen kunde man inte komma hem på flera år. Det var en hård tid. Man längtade hem många gånger. Men jag tjänade ihop lite pengar och jag läste på Hermods som förberedelse till att söka in vid Navigations-skolan i Stockholm. När kriget var slut började studierna. Jag tog styrmans- och sjökaptensexamen och sedan kompletterade jag med radiotelegrafistutbildning, eftersom radio intresserade mig mycket. Radion hade ju stor betydelse inom sjöfarten. Med den kunde man meddela sig med land nästan var man befann sig på haven."

- "Ja, radion väckte också mitt intresse i tonåren. På trettio-talet byggde jag radiomottagare och jag började också läsa hos Hermods som du sa att du gjorde, kanske tjugu år tidigare."

- "Ja, Hermods hade bra kurser och det var ju det enda som stod till buds för oss i isolerade byar och till sjöss."

- "Tänk att radiotekniken väckte intresset hos oss [✓] båda. Kan det vara nyfikenheten på nånting nytt och okänt, som vi hade gemensamt. Det var ju lite mystik med att man kunde nå varandra genom bara luften, utan tråd."

- "Nu har vi haft en verkligt trevlig pratstund här i er stuga. Jag måste gå tillbaka till Vera i båten.

Ni är välkomna ner och ombord till oss vid Mjältholmen. Vi ligger här veckan ut."

- "Tack för att du kom och hälsade på. Det var roligt att ~~jämpera~~ höra om din och min fars ungdoms upplevelser och att jämföra med mina, trettio år senare. Hälsa Vera! Vi kommer någon kvällsstund när sjön ligger blank."